

Regeringens proposition

1976/77: 37

om ändring i lagen (1973: 371) om kontant arbetsmarknadsstöd;

beslutad den 4 november 1976.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

BIRGIT FRIGGEBO

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att det kontanta arbetsmarknadsstödet höjs från nuvarande 45 till 55 kr. per dag fr. o. m. den 1 januari 1977. Vidare föreslås nya regler för ersättning vid deltidsarbetslöshet inom det kontanta arbetsmarknadsstödet.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1973: 371) om kontant arbetsmarknadsstöd

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1973: 371) om kontant arbetsmarknadsstöd

dels att 19, 20 och 23 §§ skall upphöra att gälla,

dels att 15, 18 och 24 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

15 §

Om arbetslöshet upphör innan ersättningsperioden gått till ända, har stödtagaren, om annat ej följer av 16 §, rätt till kontant arbetsmarknadsstöd under återstående antal dagar av perioden vid ny arbetslöshet, även om han då ej uppfyller arbetsvillkoret och karensvillkoret.

Har ersättningsperioden gått till ända men har stödtagaren under perioden ånyo uppfyllt arbetsvillkoret, utgår kontant arbetsmarknadsstöd under ytterligare ersättningsperiod. Därvid skall dock karensvillkoret ånyo uppfyllas. Den nya ersättningsperioden räknas från inträdet av den arbetslöshet, då stödtagaren senast uppfyllde arbetsvillkoret.

Till den som *haft heltidsarbete och söker sådant arbete* men regelbundet utför deltidsarbete under tid då han i övrigt är arbetslös utgår ersättning under högst 50 dagar. Om särskilda skäl föreligger, får dock ersättningstiden förlängas till vad som eljest gäller.

Till den som regelbundet utför deltidsarbete under tid då han i övrigt är arbetslös utgår ersättning under högst 50 dagar. Om särskilda skäl föreligger, får dock ersättningstiden förlängas till vad som eljest gäller.

18 §¹

Helt kontant arbetsmarknadsstöd utgår med 45 kronor för dag och halvt stöd med 23 kronor för dag.

Kontant arbetsmarknadsstöd utgår med 55 kronor för dag.

Till den som söker deltidsarbete eller i annat fall är arbetslös under del av vecka utgår arbetsmarknadsstöd med det antal ersättningsdagar per vecka som följer av en av regeringen fastställd omräkningstabell.

¹ Senaste lydelse 1975: 1274.

Nuvarande lydelse

Förslagen lydelse

24 §²

Uppbär stödtagare änke- eller änklingspension eller annan ålderspension än enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring, *nedsättes det kontanta arbetsmarknadsstödet med pensionsbeloppet. Uppbär han* mindre än hel förtidspension, mindre än helt sjukbidrag eller halv ålderspension enligt nämnda lag eller delpension enligt lagen (1975: 380) om delpensionsförsäkring, *får arbetsmarknadsstödet icke överstiga ett belopp som motsvarar helt sådant stöd minskat med ersättningsbeloppet.*

Uppbär stödtagare livränta från försäkringsinrättning på grund av yrkesskada eller olycksfall, nedsättes stödet enligt grunderna i första stycket.

Ersättning understigande fyra kronor för dag utbetalas ej.

Uppbär stödtagare änke- eller änklingspension eller annan ålderspension än enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring *eller* mindre än hel förtidspension, mindre än helt sjukbidrag eller halv ålderspension enligt nämnda lag eller delpension enligt lagen (1975: 380) om delpensionsförsäkring, *nedsättes det kontanta arbetsmarknadsstödet med pensionsbeloppet.*

Ersättning understigande fyra kronor för dag utbetalas ej. *Brutet krontal utjämnas till närmast högre krontal.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1977. Stödtagare som vid lagens ikraftträdande uppbär kontant arbetsmarknadsstöd och som på grund av de nya bestämmelserna skulle erhålla lägre ersättning är berättigad att även i fortsättningen uppbära samma ersättning som tidigare, dock endast så länge som den pågående ersättningsbara arbetslösheten varar.

² Senaste lydelse 1975: 384.

Utdrag

ARBETSMARKNADSDEPARTEMENTET PROTOKOLL

vid regeringssammanträde
1976-11-04

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Romanus, Turesson, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Olsson, Dahlgren, Åsling, Söder, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Wikström, Johansson, Friggebo

Föredragande: statsrådet Friggebo

Proposition om ändringar i lagen (1973: 371) om kontant arbetsmarknadsstöd

I samband med att det ekonomiska stödet vid arbetslöshet reformerades genom beslut av 1973 års riksdag (prop. 1973: 56, InU 1973: 23, rskr 1973: 251) infördes en ny stödform, kontant arbetsmarknadsstöd, som ersatte den tidigare stödformen kommunalt kontantunderstöd. Samtidigt beslutades att det statliga omställningsbidraget successivt skulle avvecklas. Storleken av helt kontant arbetsmarknadsstöd bestämdes till 35 kr. per dag, medan halvt stöd utgick med 18 kr. per dag. Arbetsmarknadsstödet skulle utgöra skattepliktig inkomst.

Vid behandlingen av nämnda proposition anslöt sig riksdagen till den tanken att storleken av det kontanta arbetsmarknadsstödet borde bestämmas med hänsyn tagen till utgående ersättningar från arbetslöshetskassorna och prövas i det årliga budgetarbetet. I enlighet härmed beslutade statsmakterna år 1975 (prop. 1975/76: 59, InU 1975/76: 22, rskr 1975/76: 117) om en höjning av arbetsmarknadsstödet. Helt sådant stöd utgår fr. o. m. den 1 januari 1976 med 45 kr. per dag, medan halvt stödbelopp utgår med 23 kr. per dag.

Den 1 juli 1976 tillämpade ingen erkänd arbetslöshetskassa den lägsta nu gällande dagpenningklassen, dvs. 40 kr. per dag. Endast två kassor tillämpade den näst lägsta klassen, 50 kr. per dag. Antalet försäkrade med rätt till ersättning enligt denna dagpenningklass uppgick till endast ca 2 600 av sammanlagt inemot 2,8 milj. arbetslöshetsförsäkrade. Nyligen har till riksdagen överlämnats en proposition (prop. 1976/77: 7) med förslag om bl. a. en höjning av lägsta dagpenningklassen. Om förslaget bifalls kommer den lägsta dagpenningklassen i försäkringen att efter den 1 januari 1977 vara 50 kr. per dag. Liksom hittills kan arbetsmarknadsstyrelsen föreskriva att den lägsta dagpenningklassen inte får tillämpas. Den komplettering av skalan av dagpenningklasser med tre nya klasser — 140, 150 och 160 kr. — som samtidigt genomförs kommer

att leda till en förskjutning uppåt av utgående ersättningar. I praktiken torde detta komma att leda till att de arbetslöshetsförsäkrade får en ersättning vid arbetslöshet som inte understiger 60 kr. per dag. Mot denna bakgrund anser jag det motiverat att det kontanta arbetsmarknadsstödet höjs från 45 till 55 kr. per dag. Højningen bör gälla fr. o. m. den 1 januari 1977 och avse stöd som belöper sig på tiden efter detta datum. Den föreslagna højningen föranleder ändringar i 18 § lagen (1973: 371) om kontant arbetsmarknadsstöd (ändrad senast 1975: 1274). Som jag strax skall återkomma till bör halvt kontant arbetsmarknadsstöd i dess nuvarande utformning avskaffas.

Som en följd av den föreslagna højningen av det kontanta arbetsmarknadsstödet bör utbildningsbidraget till dem som avses i 16 § fjärde stycket arbetsmarknadskungörelsen (1966: 368; ändrad senast 1976: 269) höjas från 55 till 65 kr. per dag. I överensstämmelse med de principer för bestämning av grundbidrag till de erkända arbetslöshetskassorna som lades fast i samband med 1973 års reform av arbetslöshetsförsäkringen (prop. 1973: 56 s. 225) bör även detta bidrag höjas från 45 till 55 kr. för varje utgiven dagpenning. Dessa frågor ankommer dock på regeringen att besluta och kommer därför att anmälas i ett senare sammanhang.

Jag vill i detta sammanhang aktualisera några ytterligare ändringar beträffande det kontanta arbetsmarknadsstödet.

Sådant stöd utgår f. n. antingen som helt stöd eller som halvt stöd. Helt stöd utgår till den som före arbetslösheten haft heltidsarbete och söker sådant arbete. Halvt stöd utgår till den som före arbetslösheten haft deltidsarbete och till den som söker deltidsarbete. Även den som är partiellt arbetslös har möjlighet att få kontant arbetsmarknadsstöd. Om den arbetslösa tiden per dag uppgår till minst tre timmar, blir den arbetslöse berättigad till halvt stödbelopp. För att rätt till helt stödbelopp skall föreligga krävs att den arbetslösa tiden per dag uppgår till minst fem timmar.

I en framställning den 19 augusti 1976 har arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) hemställt att den nuvarande uppdelningen i helt och halvt stöd frångås. Stödets storlek per ersättningsdag föreslås bli enhetligt och bestämt till samma belopp som nuvarande helt stöd. Till stödtagare som söker deltidsarbete eller i annat fall är arbetslös under del av vecka skulle stödet utgå med det antal ersättningsdagar per vecka som svarar mot den arbetslöshet som skall ersättas enligt följande tabell.

Kol. 1	Kol. 2	Kol. 3
Arbetslöshet som skall ersättas omfattar ett antal timmar under veckan uppgående till men ej till	Antal ersättningsdagar under veckan	Antalet ersättningsdagar i kol. 2 medför att följande antal dagar skall anses ha ersatts vid beräkning av återstående ersättningsperiod enligt 14 § för tidigare deltidarbete och heltidsarbete som minskat sitt arbetsutbud
6	0	
6	1	2
9	1,5	3
13	2	4
17	2,5	5
21	3	5
25	3,5	5
29	4	5
33	4,5	5
36	5	5

Förslaget innebär således att stödbeloppet per ersättningsdag är det samma för hel- och deltidarbete. Reduceringen av stödbeloppet per vecka sker vid deltidarbete endast genom att antalet ersättningsdagar minskas. För att deltidarbetare i jämförelse med heltidsarbetare inte skall få för lång ersättningstid görs enligt kol. 3 i tabellen en uppräknings av ersättningstidens längd.

Efter remiss har yttrande över framställningen avgett av riksförsäkringsverket, 1974 års utredning (A 1974: 08) om en allmän arbetslöshetsförsäkring, Arbetslöshetskassornas samorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation, Centralorganisationen SACO/SR och Svenska arbetsgivareföreningen. Samtliga remissinstanser tillstyrker eller lämnar förslaget utan erinran.

Såsom AMS framhåller har det nuvarande systemet visat sig medföra fall av såväl under- som överkompensation. AMS' förslag gör att det kontanta arbetsmarknadsstödet bättre än f. n. anpassas till stödtagarens exakta arbetslöshet per vecka. Dessutom innebär förslaget en anpassning till den mer nyanserade metod för ersättning vid deltidarbetslöshet som används inom arbetslöshetsförsäkringen. På grund av det anförda biträder jag AMS' förslag.

Förslaget medför att vissa bestämmelser som f. n. tillämpas inom arbetslöshetsförsäkringen måste komma till användning även inom det kontanta arbetsmarknadsstödet. Detta gäller reglerna om hur s. k. normalarbetstid skall beräknas och hur det skall förfaras då den arbetslöse uppbär sjukpenning eller annat hinder för ersättning föreligger. Detsamma gäller hur förekomsten av bisyssla skall bedömas och i vilka fall un-

dantag skall medges från huvudregeln att s. k. överskjutande tid inte medräknas vid beräkning av arbetslöshetens omfattning. För stödtagare som uppbär partiell förtidspension, partiellt sjukbidrag eller halv ålderspension enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring eller delpension enligt lagen (1975: 380) om delpensionsförsäkring kan tillämpningen av den föreslagna tabellen medföra icke önskvärda resultat. Antalet ersättningsdagar under en vecka bör i sådana fall beräknas till det antal som anges i tabellens kol. 3. I dessa liksom i andra hithörande frågor bör det ankomma på AMS att utfärda närmare föreskrifter.

Förslaget föranleder ändringar i 18 och 24 §§ lagen om kontant arbetsmarknadsstöd. Vidare kan 19, 20 och 23 §§ i lagen upphävas. I detta sammanhang bör dessutom 15 § tredje stycket anpassas till 24 § lagen (1973: 370) om arbetslöshetsförsäkring så att bestämmelsen blir tillämplig även på deltidsarbetare. Det bör ankomma på regeringen att fastställa den av AMS' förslag föranledda omräkningstabellen.

Den föreslagna höjningen av det kontanta arbetsmarknadsstödet kan beräknas medföra ökade kostnader för staten med ca 5,6 milj. kr. under första halvåret 1977. Kostnaden för det föreslagna systemet för ersättning vid deltidsarbetslöshet torde inte gå att beräkna, men det lär inte röra sig om annat än en i sammanhanget obetydlig ökning. Höjningen av utbildningsbidraget kommer att öka belastningen på arbetsmarknadsutbildningsfonden med ca 6 milj. kr. En höjning av grundbidraget, som till en tredjedel finansieras med statsmedel, medför ökade kostnader för staten med ca 19 milj. kr. under första halvåret 1977. Detta gäller under förutsättning att medlemsantalet i kassorna uppgår till 2 850 000 och att den genomsnittliga arbetslösheten per medlem blir fyra dagar. Höjningen av grundbidraget medför samtidigt minskat medelsbehov för det s. k. progressivbidraget med ca 37,6 milj. kr. Minskningen bygger på förutsättningen att den genomsnittliga dagersättningen blir 130 kr.

Samtliga föreslagna ändringar bör träda i kraft den 1 januari 1977. Med hänsyn till att den föreslagna ordningen för ersättning vid deltidsarbetslöshet i vissa fall skulle kunna medföra lägre ersättning än vad som f. n. utgår bör i en övergångsbestämmelse föreskrivas, att den som vid lagens ikraftträdande uppbär kontant arbetsmarknadsstöd inte skall behöva vidkännas någon minskning av utgående stöd på grund av de nya bestämmelserna. Det nu sagda bör dock endast gälla så länge som den aktuella ersättningsbara arbetslösheten pågår. Så fort denna arbetslöshet avbrutits och ny period påbörjats bör de nya reglerna bli tillämpliga.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att antaga inom arbetsmarknadsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1973: 371) om kontant arbetsmarknadsstöd.

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.